

'כיצד מברכין על הסופגניה'

1. תוספות מסכת פסחים דף לז עמוד ב

ואומר רבינו תם דזווקא בבלילתו רכה פליגי דר' יוחנן סבר אפייתו באילפס עושהו לחם וחייב בחלה ור"ל סבר אין עושהו לחם ופטור אבל בלילתו עבה כולי-עלמא-מודו-דחייב-בחלה-אפי-על-ידי-משקה-דהא-חיוב-חלה-הוי-משעת-גלגול-כדמוכח-בכמה-דוכתי-וכן משמע במס' חלה (פ"א מ"ה) דתנן עיסה שתחלתה וסופה סופגנין פטורה מן החלה תחלתה סופגנין וסופה עיסה תחלתה עיסה וסופה סופגנין חייבת בחלה ונראה לרבינו תם דהכי נמי מברכין עליו המוציא ומביא ראייה ממנחות (דף עה:) ומכיצד מברכין (ברכות לז:) דאמר היה עומד ומקריב מנחה בירושלים אומר שהחיינו נטלו לאוכלו אומר המוציא וקפסיק ותני כל המנחות אפי' מנחת מחבת ומרחשת אף על פי שמתווגת בשמן ואין סברא לחלק בין מים לשמן א"כ על לפנצול"י ופניטלט"י אומר בורא מיני מזונות ועל גלטונ"י וירבל"י מברך המוציא ועל אופלטק"י נראה שאין מברך המוציא אף על פי שעושין אותו בלא משקה דאין עליהם תורתא דנהמא

2. בית יוסף אורח חיים סימן קסח

כתב הר"ן בפרק כל שעה (יא. ד"ה אבל) בשם הרמב"ן (הל' חלה כו:) דכי תנן תחלתה עיסה וסופה סופגנין חייבת בחלה היינו שעשאה מתחלה על דעת לחם דבכי האי גונא הוא דמיחייבא בגלגול ואף על פי שנמלך לעשותה סופגנין לא פקע חיובא מינה אבל כל שעשאה מתחלה על דעת סופגנין אף על פי שבלילתה קשה ואיכא גלגול לא מיחייבי.....

דעת הר"ר יונה בפרק כיצד מברכין (כו. ד"ה ומזה) שאם היתה בלילתו עבה ואח"כ רככו על ידי משקים חייב בחלה שכיון שכבר היתה הבליה עבה באותה שעה נתחייב בחלה שחיוב החלה תלוי בגלגול אבל אין מברכין עליו המוציא שברכת המוציא תלויה בלחם וזה כיון שנתבטל מתורת לחם אין מברכין עליו המוציא

3. שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קסח סע"ג

אפילו דבר (זו) שבלילתו (פירוש לישת הקמח במים) עבה, (סח) אם בשלה או טגנה (סט) אין מברך עליה המוציא, אפילו שיש עליה (ע) לא תוריתא דנהמא (עא) לב <טז> ואפילו נתחייבה בחלה, דברכת המוציא אינו הולך אלא אחר (עב) שעת אפייה; (עג) לג יוש חולקין ואומרים דכל שתחילת העיסה עבה, * אפילו ריככה אח"כ במים ועשאה סופגנין (פירוש עיסה שלשוה ועשאהו כמין ספוג) ובשלה במים או טגנה בשמן, מברך עליהם המוציא * (עד) לד <יז> ונהגו (עה) להקל, * (עו) וירא שמים יצא ידי שניהם, (עז) ולא יאכל אלא ע"י לה שיברך על לחם אחר תחלה. הגה: וכל זה לא מיירי <יח> אלא בדאית בי' (עח) לו לאחר אפיה (עט) תנאר לחם (לשון הטור והפוסקים), אבל אי לית ביה תנאר לחם כגון לאקשי"ן שקורין ורומזל"ך, לכ"ע אין מברכין עליהם המוציא ולא ג' ברכות, דלא מיקרי לחם; אבל (פ) לז פשטיד"א וקרעפלי"ך (פא) מקרי תנאר לחם (מרדכי פרק כל שעה) <יט> ואין לאכלם אלא אם כן בירך על שאר הפת תחלה. * (פב) וכל זה לא מיירי אלא בעיסה שאין בה שמן ודבש וכיצא בו, אלא שמתווגן בהן, אבל אם לח נילוש בהן כבר נתבאר דינו אצל פת הבאה בכיסנין

4. מגן אברהם סימן קסח

לד (לד) ונהגו להקל - פי' שאין מברכין המוציא ..... ומ"מ נ"ל שאם שבע ממנו הוי ספק דאוריתא וצריך לברך ב"ה מספק

5. ביאור הגר"א אורח חיים סימן קסח

ונהגו להקל. ר"ל כס' ראשונה דספיקא דרבנן היא ואף בבהמ"ז אם לא אכל כדי שביעה ומזה הטעם פ' ג"כ בס"ז והלכה כו'

6. ט"ז אורח חיים סימן קסח

צ"ע מ"ש רמ"א כאן דיש חילוק אם נילוש בשמן ודבש הא ודאי הוה כיסנין אפי' אם לשו בלא דבש רק שטגנו בדבש דהא בתר אפיה אפיה אזלינן ובאותה שעה נטגנה בדבש

7. ביאור הלכה סימן קסח

וכ"ז וכו' - ע' במ"ב והשמטתי דעת הט"ז דס"ל דאפילו להיש חולקין מטוגן הוא בכלל פת הבאה בכיסנין ואינו מברך המוציא בדלא קבע דהרבה אחרונים חולקין עליו.....

ולענ"ד נראה ברור דלדעה ראשונה אף הרמ"א סובר דהטיגון שמתגנה בדבש חשיב כמו נילוש בדבש ונ"מ למה שכתבנו היכא דאפאה לבסוף דשם פת כיסנין עלה אלא דלדעת היש חולקים דס"ל דאזלינן בתר מעיקרא לא נוכל לחשוב לפת כיסנין לברך עליה במ"מ בדלא קבע אחרי דמתחלה היה בלילה עבה ונילוש בלי שמן לא נפקע ממנה שם לחם ע"י הטיגון שלבסוף